

Stanisław Kołodziejcki

Kozłów, woj. kieleckie

Informator Archeologiczny : badania 22, 129-130

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Kompina, gm. Nieborów,
woj. skierniewickie,
st. 4

Urząd Gminy w Nieborowie

Badania prowadził mgr Paweł Świątkiewicz. Finansował Urząd Gminy w Nieborowie. Ślady osadnictwa późnośredniowiecznego i nowożytnego.

Stanowisko zlokalizowano w trakcie badań AZP na arkuszu nr 58-57. Położone jest ono na lewej, nadzalewowej terasie pradoliny Bzury. Powierzchnia terenu stanowiska jest słabo zróżnicowana, jedynie sporadycznie urozmaicona płytkimi korytami bezimlennych cieków, porośnięte łąkami, częściowo wykorzystana pod pola uprawne. Gleba jest ukształtowana na podłożu ciężkich glin charakteryzujących się znacznym zawilgoceniem. Decyzja o podjęciu badań podyktowana była planowanymi w tym rejonie dużymi inwestycjami ziemnymi.

Stanowisko rozpoznano przy pomocy lokalizatora metali, świdra geologicznego oraz metodą wykopaliskową. Nie uchwycono w badanym rejonie nawarstwień bądź obiektów kulturowych, jedynie na jego powierzchni wystąpiły nieliczne fragmenty naczyń. Badane stanowisko jest więc obszarem występowania na wtórnym złożu skromnej ilości materiału ceramicznego.

Dokumentacja znajduje się w BBiDZ w Skierniewicach.
Nie przewiduje się dalszych badań stanowiska.

Kościełna Wieś,
gm. Osiecin,
woj. wrocławskie

Wojewódzki Konserwator Zabytków
we Wrocławiu

Badania prowadził doc. dr hab. Leszek Kajzer. Finansował WKZ we Wrocławiu. Drugi sezon badań. Średniowieczna wieś ulokowana na śladach osadnictwa pradziejowego, głównie neolitycznego (KPL, KAK, k. lądzielska).

W 1987 r. badaniami w Kościełnej Wsi objęto: XIV-XV-wieczną siedliskę obronną Ogorzyków-Kościeleckich (odnotowaną w literaturze jako tzw. grodzisko stożkowate), nowożytny (XVII-XIX-wieczny) dwór na kopcu i rejon kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Wawrzyńca, który datowany jest przez niektórych badaczy nawet na XII w. Dokonano także sondażu na terenie szkolnego boiska, stwierdzając pozostałości średniowiecznego osadnictwa i sugerując, że tam właśnie ulokowana była wieś. Sądzono, że ten zweryfikowano w tym roku, poznając zarazem ostatni, czwarty element tego średniowiecznego zespołu osadniczego.

Wschodnia część Kościełnej Wsi ulokowana jest na układającym się południkowo garbku terenowym o długości ok. 450 m i szerokości ok. 150 m sięgającym od okolic kościoła (na południu) do cmentarza grzebalnego (na północy). Wysokość tego morenowo-eolicznego garbu sięga 96 m n. p. m., i jest to najznaczniejsze wyniesienie w tej partii Kujaw, od Moreny Radziejowskiej do wzgórza w okolicy Krotoszyna. Obszar ten jest dziś gęsto zabudowany i jedynym wolnym do badań terenem było boisko położone na wschód od Szkoły Podstawowej.

Przebadano 7 wykopów (ćwiartek arowych) o orientacyjnej kubaturze 250 m³, zgromadzone sporą ilość ruchomych materiałów zabytkowych. W obrębie 193 numerów inwentarzowych, zarejestrowano 8400 fragmentów ceramiki średniowiecznej i nowożytnej, 417 fragmentów ceramiki pradziejowej, głównie późnoneolitycznej, 1914 fragmentów destruktywów kości ludzkich i zwierzęcych oraz 174 przedmioty żelazne i wykonane z innych surowców) łącznie blisko 9 tys. zabytków. Wykonano niezbędną dokumentację pomiarową, rysunkową i fotograficzną. Analizę sytuacji geomorfologicznej i hydrograficznej dokonał doc. dr hab. W. Mrozek z UMK w Toruniu.

Zapoznano się z sytuacją stratygraficzną i chronologiczną osadnictwa na opisanej kępie, odkrywając 4 obiekty archeologiczne: skurczony szkieletowy grób neolitycznego wojownika wyposażonego w topór, sztylet kościany, i drapacz z krzemienia czekoladowego, 2 domy średniowieczne, zawierające ułamki naczyń wykonanych według tradycyjnych recept garniarstwa wczesnośredniowiecznego (które orientacyjnie datować można na XIII w.) oraz 1 dom pochodzący z przełomu średniowiecza i czasów nowożytnych.

Materiały do czasu opracowania znajdującać się będą w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, dokumentacja i sprawozdania przechowywane są w Archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych we Wrocławiu.

Badania zostały zakończone.

Kozłów,
woj. kieleckie

Wojewódzki Ośrodek Archeologiczno-Konserwatorski w Kielcach

Badania prowadził mgr Stanisław Kołodziejski. Finansował WOA-k

w Kielcach. Drugi sezon badań. Relikty obronnej rezydencji Lisów (XIV-XV w.).

Skoncentrowano uwagę na rozpoznaniu większego członu założenia obronno-rezydencjalnego. Przecięto go ciągiem 24 wykopów wąskoprzestrzennych, o łącznej powierzchni 175 m². Uzyskano w ten sposób przekrój nawarstwień majdanu i obwodu obronnego, składającego się z fosy i ziemnego wału. Szerokość fosy wynosiła po stronie zachodniej 17 m, a po wschodniej 13 m. Podstawa znacznie zniwelowanego współcześnie wału miała 10-11 m szerokości. Nasyp nie posiadał wewnętrznej konstrukcji wzmocniającej. Analiza nawarstwień majdanu skłania do przypuszczeń, iż jego zabudowa mieszkalna, składająca się wyłącznie z drewnianych budowli, koncentrowała się w partii południowo-wschodniej. Nie uzyskano nadal wystarczających danych do jej rekonstrukcji. Temu zagadnieniu zostanie poświęcona uwaga w przyszłorocznych eksploracjach.

Rozpoznananiu morfologii i stratygrafii obiektu służyło również wykonanie 142 odwiertów, pogrupowanych w 6 ciągach przebiegających w kierunku E-W.

W wyniku badań uzyskano bogaty zespół ruchomych zabytków, potwierdzający prawidłowość wyznaczonych dotychczas ram chronologicznych funkcjonowania obronnego założenia (2 poł. w. XIV - koniec w. XV). W jego skład wchodzi, prócz licznych ułamków naczyń glinianych i kości zwierzęcych, 3 ostrogi z gwiaździstymi bodźcami, fragment strzemięcia, orzech kuszy, 3 groty bełtów, cylindryczna kłódka, topór, fragment kopaczki, duży klucz do zamka oraz 335 innych zabytków metalowych, przeważnie gwoździ.

Szczegółowa kwerenda w średniowiecznych źródłach pisanych podbudowała dowodowo tezę, iż fundatorami i mieszkańcami obronnej rezydencji była jedna z rodzin możnowładczego rodu Lisów.

Dokumentacja, zabytki i sprawozdania znajdują się w WOA-K w Kielcach.

W przyszłym roku planowane jest zakończenie badań.

Kraków - Stare Miasto

Muzeum Archeologiczne w Krakowie

Badania prowadził mgr Marek Cwetsch. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytnie.

Pl. Wiosny Ludów (wyk. X, Xa).

W wykopach instalacyjnych odkryto dalsze fragmenty kamiennych murów kościoła Wszystkich Świętych.

Odstonięto i udokumentowano:

1. Lico południowo-wschodniego cokołu i partii fundamentowej prezbiterium kościoła na przestrzeni 2,5 m (gl. 80-180 cm od ob. pow.). Cokół wykonany z dwu warstw ciosów wapiennych profilowanych dł. 62-85 cm, wys. warstw 32 i 36 cm.

2. Przekrój wschodniego muru ogrodzeniowego kościoła (kam. cegl.), korona muru na gl. 10 cm od ob. pow., grub. muru 80-90 cm. Mur zbudowany z drobnych warstw Kam. wap. i cegieł.

Pl. Wiosny Ludów - Jezdnia (wyk. XI).

W wykopie odkryto na głębokości 170-200 cm od ob. pow. bruk kamienny na podsypce piasku. Poniżej zaobserwowano ślady średniowiecznej warstwy kulturowej (polepa, spaleniżna, węgle drzewne). Wydobyto ułamki naczyń średniowiecznych, ułamki drewna, szczątki skóry.

Materiały i dokumentacja z badań przechowywane są w Dziale Krakowa Przedlokacyjnego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

Kraków - Stare Miasto - patrz wczesne średniowiecze

Kraków - Opatkowice, st. 5 i 6 - patrz okres wpływów rzymskich.

Kraków - Wawel - patrz wczesne średniowiecze.

Kraśnik,
woj. lubelskie

Muzeum Regionalne w Kraśniku

Badaniami kierował mgr Zbigniew Wichrowski. Konsultant dr Stanisław Hoczyk. Finansowało Muzeum Regionalne w Kraśniku oraz Urząd Miejski i Regionalne Stowarzyszenie Miłośników Kraśnika. Drugi sezon badań. Dwór średniowieczny.

Kontynuowano prace rozpoczęte w 1987 r. na terenie wzgórza zamkowego - siedzibie dawnych właścicieli Kraśnika. Złożono 6 wykopów o łącznej powierzchni 70 m² w południowej części zamczyska. Uchwycono pozostałości dworu pochodzącego z drugiej fazy zabudowy zamczyska. W wykopach odkryto steń wylotną z fragmentarycznie zachowaną posadzką